

TORBJÖRN TILLMAN

**CATTIS
SAMTIDA SAMTAL**

NOTERIA FÖRLAG

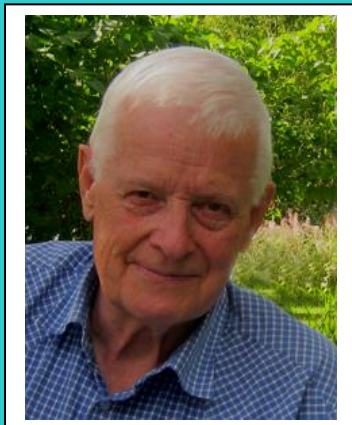
CATTIS SAMTIDA SAMTAL är en biografi, som avhandlar Anna Maria Catarinas 50-åriga levnadsförlopp. Den intima texten med talrika färg- och musikillustrationer, bör tilltala Cattis´ många vänner och än fler bekanta. Dessa och andra läsare har genom biografins möjlighet att lära om ömsesidig djup kärlek. Att kvinnoklinken på Linköpings US lär sig något av bokens appendix är nödvändigt.

De förhoppningar, som vi alla hade knutit till Anna Maria Catarinas liv, förverkligades till fullo. Bara ett viktigt avseende framstår som en missräkning – vem hade kunnat ana, att hon skulle dö före sina föräldrar? Catarinas två döttrar var unga – Sofia 19 år gammal och Johanna 16 – då deras mor dog.

Dem tillägnas *Cattis samtida samtal*.

Döttrarna är mitt inne i sina gymnasie- och universitetsstudier. Vissa duktiga elever från Linköpings Universitet studerar ett år i Valparaiso, Chile. Sofia hör till de få, som har kvalificerat sig. Hon läser industriell ekonomi. Hennes mor blev kapten vid BERGSLAGENS ARTILLERIREGEMENTE, läste internationell ekonomi vid Linköpings Universitet, men avslutade sina studier i Barcelona. Till Chile hade även Cattis rest en gång för att söka arbete efter sin civilekonomexamen med spansk inriktning, men startade och drev i stället framgångsrikt sina båda svenska aktiebolag CT MARKNADSKRAFT och TANT NINNIS.

Cattis samtalade i förtroende med sina föräldrar i frågor om liv och död. *Cattis Samtida Samtal* hade möjligen kunnat hänföras till begreppet SECRETICA – hemligheter. Jag har nedtecknat samtalen i förvissning om att hon inte protesterar. Det kan hon inte – min dotter är död, om än inte i allas minnen och sinnen. Där lever hon!

Hade jag varit musiker, hade jag gärna komponerat *ett requiem* till min dotter. Cattis skulle ha uppskattat att höra musiken till sin åminnelse. Visserligen tycker jag om konstmusik, men kompositör är jag inte i ordets vanliga bemärkelse. Mina kompositioner är tysta, även om de kan läsas högt för ett intresserat auditorium. Cattis skulle ha lyssnat igenkännande, hade hon kunnat. Hennes döttrar kan själva läsa det, som deras mor sagt eller skulle ha sagt i samtida samtal. Det finns fler intressenter bland alla hennes nära vänner. De är ju så många, så väldigt många. Än fler tål att bli hennes bekanta genom att läsa denna bok – mitt requiem.

Torbjörn Tillman

Författare till denna kärleksförklaring

Varmt tack till ... och till ... Att jag inte finner anledning att tacka Gynekologen på US i Linköping framgår av bokens appendix.

FÖRORD	7
I Introitus (Ingångspsalmen)	10
https://youtu.be/fqXQ-hn1TTc	
1. CHOKLAD	12
2. JULKLAPP	16
3. CATTIS PÅ FACEBOOK	20
4. JULI 2015 FELANMÄLAN	31
5. STYRMAN DUNCKER SJUNKER	33
6. HOPP ÖVER ETT DIKE	35
II Kyrie Eleison (Herre, förbarma Dig)	40
https://youtu.be/2mTVGj0jVRY	
7. 1961 – NATTLIGA LEKAR – 1971	42
8. 1971 – LÅG OCH MELLAN – 1977	50
9. 1977 – NORDANSKOVS – 1980	62
10. 1980 – NORDKALOTTEN – 1981	75
11. 1980 – I FJÄRRAN ÄR EVIGHETEN – 1981	85
12. 1981 – FLYTTA PÅ DIG – 1983	98
III Offertorium (Nattvardsbön)	118
https://youtu.be/RFFxd8us0iA	
13. 1983 – STUDENTEN – 1984	120
14. 1984 – LUMPEN – 1985	128
15. 1985 – RESERVOFFICER – 2010	142
16. 1986 – LINKÖPINGS UNIVERSITET – 1990	153
17. 1990 – MARKNADSEKONOM – 1994	182
18. 1994 – FAMILJEBILDARNA – 1996	199
IV Sanctus (Helig)	210
https://youtu.be/FskOzt6INlQ	
19. 1977 – UT TILL LANDET – 2002	212
20. 2003 – SKILDA VÄGAR – 2004	239
21. 2004 – CATARINA – 2005	254
22. 2006 – MOFFEN & MORRIS – 2007	260
23. 2005 – STEFAN – 2015	266
24. 2002 – CT MARKNADSKRAFT – 2015	275
V Benedictus (Välsignad)	282
https://youtu.be/8MkjkNo92I	
25. 2005 – ESBJÖRN – 2015	284
26. 2010 – CATTIS – 2015	306
27. 2005 – TÖSERNA – 2015	322
28. 2013 – TANT NINNIS – 2015	331
29. JAN – IDOG CATTIS – JUN	345
30. JUNI – SJUK CATTIS – JULI	352
31. JULI – HOPPFULL CATTIS – AUG	359
VI Agnus Dei (Guds lamm)	376
https://youtu.be/vyFkPd6fEuI	
32. HEMMA MED LAH	378
33. FARS DAG	416
34. VID VÅR DOTTERS SIDA	420
35. EFTER DÖDEN	449
36. CATTIS I EVIGHET	466
37. EN GRAV ATT GÅ TILL	497
APPENDIX	504
VII Dies Irae (Yttersta domen)	518
https://youtu.be/9M2CN3Vnhrs	

EXEMPEL PÅ TEXT

11

I FJÄRRAN ÄR EVIGHETEN ^{1/}

Hösten var lika färggrann som någonsin förr. I Norrbottens klara luft finns inga mängder av sotpartiklar, som missfärgar den. Sikten är ogrumlad och milsvid. Fjällvärlden sprakar av en varierad fjällfloras nyanser, som vore dessa dröjande utskott från sommarens regnbågar. Den annalkande vintern märks, när kylan biter i kinder och örsnibbar. Sommarens blommor har dött och hela naturen förbereder vila under djupa vita täcken av is och snö. Så har plötsligt sommaren och hösten gått, innan konfirmandens fråga om evigt liv väcks igen, men vid jultid är det dags. Spörsmålet om långt liv aktualiseras – ett evigt kanske. Allt ställs på sin spets av att en nära kollega begick självmord. Senast hade vi träffat honom och hela hans familj som hastigast – i påskas vid Nåttistugan i Arjeplog – då solen sken och allt var frid och fröjd. Hans död en vecka senare hade kommit som en överraskning. Han älskade sin hustru, men hon inte honom. Hon ville skiljas. Han sköt sig i kasernens källare med sin tjänstepistol.

– Pappa det är ju synd, säger min dotter. Kan en självmördare få förlåtelse och ett ”evigt liv”?

– Synen på döden har varierat under tidernas gång, får hon till svar. Det har synen på självmord också. På kyrkogården fick en gång inte de begravas, som spillt sitt eget liv genom självmord. Numera är de förlåtna även av trångsynta människor och vilar som andra i ”vigd jord”. Vi har insett att det kristna kärleksbudskapet också omfattar dessa självspillingars rätt till hopp om ”evigt liv”. För min del tolkar jag evigheten som en förmåga att hålla personens minne i helgd. Så länge vi och våra efterföljare minns vederbörande i tal, i skrift, i musik eller konst, så länge lever vi ”evigt”. Jag skrev i *Ögonblick till dig*: ^{2/}

^{1/} Manus till CATTIS SAMTIDA SAMTAL, starkt nedkortat utdrag ur kapitel 11 (av 37 + appendix)

^{2/} / www.skrivarverkstan.org och NOTERIA FÖRLAG

Vem är denna unga kvinna, som pejlar djupet i min själ ett ögonblick? Är det min ungdom? ... Runt omkring oss brusar livet. Runt omkring oss rusar folk. Människor och människor och människor. Bara vi två står alldeles stilla och ser varandra i ögonen, djupt och andlöst och stumt. Vi talar inte. Vi rör inte vid varandra. Vi ser bara varandra i ögonen – djupt. Jag i hennes, hon i mina. Är det så Evigheten är? Då vaknar jag ur min dröm och är snart åter uppstånden ur min varma säng till den kalla verkligheten, till ännu en dag på väg mot Evigheten. Förblir hon då kvar vid min sida, hon som nyss såg mig ett ögonblick?

– För mig, säger min dotter, för mig är evighet ett hopp om liv efter döden. Uppståndelse inte bara bokstavligt ur sängen på morgonen, utan efter döden. Det är det löfte, som Kristus har givit de människor, som vill leva efter Guds bud. Det tänker jag göra och när jag dör, kommer Kristus att stå fast vid, vad han har lovat mig.

– HOPP OM EVIGT LIV. Så lär kyrkan ut. Det har du försäkrats i din nattvardsgång. Så kan det vara. Ibland kommer du att tvivla och tolka in din egen uppfattning i kyrkans löften. Det har jag gjort många gånger, men HOPP hyser jag mer ofta, än jag tvivlar.

Hon ser litet konfunderad ut. Är hon kanske för ung för att klara, att pejla djupet i en gudstro? Sår jag onödiga tvivel i en ung själ? Så beslutar jag mig för att vara så ärlig som jag kan, även i detta stycke. Hopp och tvivel måste få gå hand i hand.

– Ja du, säger jag henne, för mig är evighet någonting personligt. Hur lång är en evighet? Man finns så länge någon minns. En generation eller två eller tre. Hundra år eller tusen eller i evighet. Om det har jag skrivit:

*Fråga dig det/ hur lång är evighet/ ingen som vet
Glöm intet bort/ evigheten är kort/ av annan sort
Evighet vinns/ när en kort tid du finns/ dig någon minns
Omsorg och glöd/ du var mig salt och bröd/ nu är du död*

– Allt är fjärran! Även Evigheten, säger jag och läser högt för henne om mina drag från Gåsdalen:

Lapporten/ Tjuonavagge/ Gåsdalen

Drag från Gåsdalen

I tunnbindarens Muoniokagge
stod ljung och unga videgrenar
från Abiskos Tjuonavagge
de många vildmarksmil förenar
De sög Muonioälvens vatten
som var det mjölk av vajans spenar
långväga från i sommarnatten
- rov från Tjuonavagges stenar

Tjuonadalen allting rymmer
snögås fjällgås sångsvan kejsargås
vi anar likhet när det skymmer
samiskt på varandra alla brås
När dagens ljus når in i dalen
vaggsväggar skiljer dem gunås
då räknar ledargässen talen
- var sin gåsart samlar de förstås

Vind viner genom kitteldalen
den första snön man anar redan
fjällbjörkarna har tappat skalen
av kylan känner gässen svedan
Snart samlas fåglarna i flogar
i Vaggejäkkan lämnas edan
och oförtröttligt långa plogar
- formeras av dem sydvart sedan

En snövit ripa – en giruna
fladdrande kring ishotellet far
vinglar vintervan kring Kiruna
lämnas uti Jukkasjärvi kvar
Ett svanpar gässen dock förföljer
och mot sydligt varma trakter drar
där öppna vatten stranden sköljer
- gåsropen beblandar dess fanfar

Ned mot sydlig fåra svart och plöjd
höstligt flyger gäss och svanar bort
ifrån flamgult färgad fjällbjörkshöjd
flyktar sommar som var mild men kort
Bland granars grönska brinner löven
älgräset står gulnande och torrt
snart snödolt undan högdjursklöven
- över sträcker gässen med eskort

Högt svingande når gässens plogar
mark efter hundramilafärden
grönt broddbevuxna fält och slogar
strandens vågskvalpande från fjärden
Vinterbetad dröm om sommarkväll
om efterlängtad fjärran värden
reden vid Tjuonavagges fjäll
- snart lämnar gässen tömda gården

I Falsterbo vid strandängsmyren
en snart åttioårig klöverdam
tar plats vid fågelskådningsfyren
stödd av vänling är hon hemmatam
Vid golfgrön green i höstens sandvall
drömmande de skådar fågeldram
lyss till gässens rop och havets svall
- vän ger henne kraft hon ger en kram

Mot söder gässen svingar
när de plöjer höstluft högt i skyn
mot fjärran land bär fågelvingar
över hav från stormblåst sandig dyn
Så står vi huttrande i sanden
de flyr bort från pilvallen i byn
och lämnar kvar oss där vid stranden
- fascinerade av höstlig syn

Dikten *Drag från Gåsdalen* tarvar sina förklaringar:

Tjuonavagge/ Gåsdalen/ Sångsvanarnas dal/ Čuonjávággi / Lapp-porten – kärt barn har många namn. Fjäll, flora och fauna drar! Under närmare fem år bodde författaren till denna dikt i Norrbotten med sin familj. De åren – samt tidigare och senare vistelser på Nordkalotten – gav exotiska upplevelser av speciell natur och kultur. Därifrån går färden söderut, som för de flesta militära flyttfåglar. För många fåglar är dragen norrut och sydvart oemotståndliga lockelser. Så känner sig även en mänsklig ledare – lika styrd av väderlek och väderstreck och längtan, som Selma Lagerlöfs vilda grågås AKKA var i spetsen för sin flock.

Abisko kommer av det nordsamiska *Ábeskovvu*, som betyder ungefär "skogen vid det stora vattnet" och syftar på närheten till Torneträsk.

Giruna/ Kiruna betyder snöripa.

Jukkasjärvi ishotell är lika välkänt som kyrkans altartavla av Bror Hjort. Vid Muonio älv ca 300 km öster om Abisko ligger

... *Karesuando*, som är Sveriges mest nordligt belägna tätort. I den höll diktens tunnbindare hus.

Muonio Älv (finska: Muonionjoki) är en biflod till Torne Älv. Sedan freden i Fredrikshamn 1809 – som avslutade en 700 år lång rikssamhörighet mellan Götaland, Svealand, Norrland och Finland – utgör Muonio Älv riksgrens mellan Sverige och Finland. Muonio Älv mynnar i

... *Torne Älv* sydost om Pajala och är denna gränsälvs största biflöde. Om man räknar

... *Könkämä Älv* som Muonio Älvs huvudkälla, utgör älven riksgrens i stort sett från

... *Tretriksroset* ner till någon mil öster om Pajala. Muonioälven är ca **400** kilometer lång (inklusive Könkämä Älvs källor). Från utflödet i Torne Älv räknar riksgrens till Haparanda ytterligare ca **200** km = SUMMA **600** km, vilket motsvarar sträckan Stockholm – Falsterbo. Gässen flög hela sträckan Abisko – Falsterbo = **1900** km (av Sveriges totalt **2100** km, räknade från Tretriksroset **200** km norr om Abisko), innan de fortsatte än längre söderöver utomlands.

– Hur sjutton kunde vi bo i Boden, upprepar Cattis – flera gånger. DET VAR FJÄRRAN och LÅNGT SOM EN EVIGHET. Täckjackor med lappsnoddar runt magen så långt ögat nådde.

– Hur sjutton kunde vi, pappa, säger hon igen, men tvekar och erinrar sig fjällen Vittjåkk vid Árviesjáurrie och Tjuonavagge vid Ábeskovvu och Galtispouda vid Árjepluovve. Hon minns Björnfällan och skidpisterna på lågfjället Váhtjerduottar/ Dundret/ Gällivaara Tunturi. Hon ser i sitt sinne vintrarnas vita vidder och vårarnas brytande isar i strömmande älvar och jokkar. Hon minns färgsprakande höstar med gulnande fjällbjörk och dvärgbjörk, rodnande blåbärsblad, lila ljung och vintergrönt kråkris.

– Det hade sina fördelar, fortsätter hon. Jag har redan har glömt lågskogens och vattendragens myggsvärmar. Nu får man bara längta till Nordkalotten. I fjärran är evigheten.